

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมและลงทะเลเบียนขอ
ลดพื้นที่ปลูกกระเทียมหลังจากได้รับค่าชดเชยกรณีลดพื้นที่การปลูกกระเทียม อำเภอแม่สะเรียง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ทำการวิจัย ได้นำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอตามวัตถุประสงค์
ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียม อำเภอแม่สะเรียง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในกรณีได้รับเงินค่าชดเชยจากสำนักงานเกษตรอำเภอแม่สะเรียง หลังจาก
มี นโยบายให้ลดพื้นที่การปลูกกระเทียม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียม ในกรณีที่สำนักงาน
เกษตรอำเภอได้นำพืชทดแทนชนิดอื่นให้เกษตรกรเพาะปลูก หลังจากมีนโยบายลดพื้นที่การปลูก
กระเทียม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจจากรายได้จากการปลูกพืชทดแทนชนิดอื่นหลังจาก
ลดพื้นที่การปลูกกระเทียม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม ได้
ข้อมูลจำนวน 294 ชุด โดยทำการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมและลงทะเลเบียนขอลดพื้นที่
ปลูกกระเทียมหลังจากได้รับค่าชดเชยกรณีลดพื้นที่การปลูกกระเทียม ในเขตอำเภอแม่สะเรียง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของเกษตรกร

จากการวิจัยครั้งนี้เกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมและลงทะเลเบียนขอลดพื้นที่ปลูก
กระเทียมหลังจากได้รับค่าชดเชยกรณีลดพื้นที่การปลูกกระเทียม ส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็น
ร้อยละ 74.1 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 25.9 มีช่วงอายุระหว่าง 46-55 ปีคิดเป็นร้อยละ 36.4
ร้อยละ 46.6 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 57.8 มีรายได้ระหว่าง 100,001-150,000 บาท
จากการปลูกกระเทียมต่อปี ร้อยละ 59.5 มีรายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาทจากการ
ปลูกพืชทดแทนต่อปี มีพื้นที่การปลูกกระเทียมระหว่าง 6-10 ไร่คิดเป็นร้อยละ 58.5 และ

ร้อยละ 63.3 มีพื้นที่การปลูกพืชทดแทนต่ำกว่า 5 ไร่ และส่วนใหญ่นิยมปลูกพืชที่เกษตรกรอำเภอ
แนะนำให้ปลูกแทนกระเทียมคือปลูกถั่วเหลือง โดยคิดเป็นร้อยละ 33.2 รองลงมาที่เกษตรกร
นิยมปลูกคือ ถั่วลิสง คิดเป็นร้อยละ 26.2 โดยส่วนใหญ่มีผลตอบแทนการปลูกพืชทดแทนต่อ
ไร่/ปี ต่ำกว่า 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.0

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียม

ความพึงพอใจด้านลดพื้นที่การปลูกกระเทียม

การวิจัยระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมและลงทะเบียนขอ
ลดพื้นที่ปลูกกระเทียมหลังจากได้รับคำชดเชยกรณีลดพื้นที่การปลูกกระเทียม พบว่า ความพึง
พอใจของเกษตรกรด้านพื้นที่ มีระดับความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อนโยบายการลดพื้นที่การ
ปลูกในระดับน้อย ความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ที่เกษตรกรปลูกกระเทียมในระดับน้อย ความ
พึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ที่ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชทดแทนในระดับน้อย

ความพึงพอใจด้านการรับเงินค่าชดเชย

ผลการวิจัยระดับความพึงพอใจของเกษตรกรด้านการรับเงินค่าชดเชย มีระดับ
ความคิดเห็นต่อความพึงพอใจการรับเงินค่าชดเชยจำนวน 12,000 บาทต่อไร่ในระดับน้อย
ความพึงพอใจกับขั้นตอนการจ่ายเงินค่าชดเชยในระดับน้อย ความพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์และ
แนวทางปฏิบัติของ ศชก* ในระดับน้อย

ความพึงพอใจด้านการปลูกพืชทดแทน

ผลการวิจัยระดับความพึงพอใจของเกษตรกรด้านการปลูกพืชทดแทน มีระดับ
ความคิดเห็นต่อความพึงพอใจกับวิธีการปลูกพืชที่เกษตรกรนำมาปลูกทดแทนในระดับน้อย
ความพึงพอใจรายได้จากการปลูกพืชทดแทนในระดับน้อย ความพึงพอใจกับชนิดของพืช
ทดแทนที่เกษตรกรปลูกในระดับน้อย

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ คือ ความพึงพอใจของ
เกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมและ ลงทะเบียน ขอลดพื้นที่การปลูกกระเทียมหลังจากได้รับคำชดเชย
กรณีลดพื้นที่การปลูกกระเทียม ในเขตอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความแตกต่าง
กันตาม ปัจจัยส่วนบุคคล สรุปผลได้ดังนี้

อายุไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจกับวิธีการปลูกพืชที่นำมาปลูกทดแทน โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจกับวิธีการปลูกพืชที่นำมาปลูกทดแทนในระดับน้อย

เพศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจกับชนิดของพืชทดแทนที่ปลูก โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจกับชนิดของพืชทดแทนที่ปลูกในระดับน้อย

เพศมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อรายได้จากการปลูกพืชทดแทน โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจต่อรายได้จากการปลูกพืชทดแทนในระดับน้อย

เพศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจกับวิธีการปลูกพืชที่นำมาปลูกทดแทน โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจกับวิธีการปลูกพืชที่นำมาปลูกทดแทนในระดับน้อย

การศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจกับชนิดของพืชทดแทนที่ปลูก โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจกับชนิดของพืชทดแทนที่ปลูกในระดับน้อย

การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อรายได้จากการปลูกพืชทดแทน โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจต่อรายได้จากการปลูกพืชทดแทนในระดับน้อย

การศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจกับวิธีการปลูกพืชที่นำมาปลูกทดแทน โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจกับวิธีการปลูกพืชที่นำมาปลูกทดแทนในระดับน้อย

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมและ ลงทะเบียน ขอลดพื้นที่การปลูกกระเทียมหลังจากได้รับค่าชดเชยกรณีลดพื้นที่การปลูกกระเทียม ในเขตอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีความแตกต่างกันตาม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สรุปผลได้ดังนี้

ด้านพื้นที่

รายได้ต่อปีไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ปลูกกระเทียม โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ปลูกกระเทียมในระดับน้อย

รายได้ต่อปีไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ที่ส่งเสริมให้ปลูกพืชทดแทน โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจต่อขนาดพื้นที่ที่ส่งเสริมให้ปลูกพืชทดแทนในระดับน้อย

ชนิดของการปลูกพืชทดแทนมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจกับวิธีการปลูกพืชที่นำมาปลูกทดแทน โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจกับวิธีการปลูกพืชที่นำมาปลูกทดแทนในระดับน้อย

ผลตอบแทนของการปลูกพืชทดแทนต่อไร่ต่อปีไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจกับชนิดของพืชทดแทนที่ปลูก โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจกับชนิดของพืชทดแทนที่ปลูกในระดับน้อย

ผลตอบแทนของการปลูกพืชทดแทนต่อไร่ต่อปีไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อรายได้จากการปลูกพืชทดแทน โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจต่อรายได้จากการปลูกพืชทดแทนในระดับน้อย

ผลตอบแทนของการปลูกพืชทดแทนต่อไร่ต่อปีมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจกับวิธีการปลูกพืชที่นำมาปลูกทดแทน โดยส่วนใหญ่ต่างก็มีระดับความพึงพอใจกับวิธีการปลูกพืชที่นำมาปลูกทดแทนในระดับน้อย

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมและลงทะเลเบียน ขอลดพื้นที่การปลูกกระเทียมหลังจากได้รับค่าชดเชยกรณี ลดพื้นที่การปลูกกระเทียม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในกรณีได้รับค่าชดเชยจากสำนักงานเกษตรอำเภอแม่สะเรียง หลังจากมีนโยบายให้ลดพื้นที่การปลูกกระเทียม ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจน้อย ในกรณีได้รับค่าชดเชยจากการลดพื้นที่การปลูกกระเทียมซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปัญญาลักษณ์ สุวรรณ (2548) ที่ศึกษาผลกระทบจากเอฟทีเอ ต่อเกษตรกร พบว่าเกษตรกรที่ปลูกกระเทียมและหอมแดง ไม่ได้รับเงินอุดหนุนหรือชดเชยจากรัฐเลย ผู้ปลูกกระเทียมบางรายหันไปปลูกพืชอย่างอื่นจะได้รับเงินชดเชยจากรัฐปีละ 12,000 บาทต่อไร่ แต่เมื่อปลูกพืชชนิดอื่นแล้วไม่มีเกษตรกรผู้ใดได้รับเงินค่าชดเชยเลยเพราะรัฐมีขั้นตอนการรับค่าชดเชยที่ยุ่งยากมาก เกษตรกรไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขได้

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียม ในกรณีที่สำนักงานเกษตรอำเภอได้นำพืชทดแทนชนิดอื่นให้เกษตรกรเพาะปลูก หลังจากมีนโยบายลดพื้นที่การปลูกกระเทียม ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ คอลัมน์ เซอร์เวย์ประชาชนชาติของหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ

(2547) ได้กล่าวไว้ว่า การที่รัฐบาลบอกให้ลดพื้นที่การปลูกกระเทียมนั้นมันไม่สามารถทำได้ง่ายๆ และไม่รู้ว่าจะถ้าปลูกพืชอย่างที่ว่ารัฐแนะนำให้ปลูกจะคุ้มค่ากับการนำไปเพาะปลูกหรือไม่ เพราะไม่รู้ว่าจะราคาจะเป็นยังไง หลายคนที่มีอาชีพปลูกกระเทียมในจังหวัดเชียงใหม่ได้ปลูกกะหล่ำแทนการปลูกกระเทียมตามที่ทางรัฐบาลได้แนะนำให้ปลูก แต่เมื่อปลูกแล้วราคาไม่ดี ในที่สุดเกษตรกรจึงได้กะหล่ำให้วัวกินเพราะมันไม่คุ้มค่าที่เราจะเก็บไปขาย เนื่องจากมีต้นทุนเยอะกว่าและเกษตรกรอำเภอไม่ได้เข้ามาช่วยอะไร

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจรายได้จากการปลูกพืชทดแทนชนิดอื่นหลังจากลดพื้นที่การปลูกกระเทียม พบว่า เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาสถานการณ์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนของ ศักดิ์ศรี คำหล้า (2548) เกษตรกรสามารถปรับระดับประคองตัวเองได้ด้วยการปรับตัวเองและเกษตรกรไม่ได้พึ่งพิงเพียงอย่างเดียว แต่ละคนมีการปลูกพืชหลายอย่าง เช่น ปลูกกล้วย ปลูกข้าวโพด และปลูกข้าว ซึ่งความยืดหยุ่นเหล่านี้ทำให้เกษตรกรพอเอาตัวรอดไปได้ ประกอบกับแหล่งเงินกู้ยืมของหมู่บ้านซึ่งมีหลายกองทุนจากแหล่งต่างๆ ทำให้เกษตรกรเหล่านี้มีแหล่งเงินทุนเพื่อแก้ความขาดแคลนเฉพาะหน้าได้ แต่ในระยะยาวนั้นหนี้สินครัวเรือนอาจจะเพิ่มมากขึ้นจนถึงขีดอันตราย ถ้ารายได้ของเกษตรกรยังไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย

ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) ในการใช้ผลการวิจัยมาเป็นแนวทางปรับปรุงและแก้ไข การลดพื้นที่การปลูกกระเทียมและส่งเสริมการปลูกพืชทดแทน เพื่อตอบสนองความต้องการแก่เกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมได้อย่างสมบูรณ์และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

จากการทดสอบสมมติฐานระหว่าง อายุ เพศ การศึกษา รายได้ต่อปี พื้นที่การปลูก ชนิดของการปลูกพืชทดแทน ผลตอบแทนการปลูกพืชทดแทนต่อไร่ต่อปี กับ ขนาดพื้นที่ที่ปลูกกระเทียม ขนาดพื้นที่ที่ส่งเสริมให้ปลูกพืชทดแทน นโยบายลดพื้นที่การปลูกกระเทียม ขั้นตอนการจ่ายเงิน หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติของคชก* การรับเงินค่าชดเชยจำนวน 12,000 บาทต่อไร่ ชนิดของการปลูก รายได้จากการปลูกพืชทดแทน วิธีการปลูกพืชที่นำมาปลูกทดแทน โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับน้อย เรื่องขนาดพื้นที่ที่ปลูกกระเทียม ขนาดพื้นที่ที่ส่งเสริมให้ปลูกพืชทดแทน นโยบายลดพื้นที่การปลูกกระเทียม ขั้นตอนการจ่ายเงิน หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติของคชก* การรับเงินค่าชดเชยจำนวน 12,000 บาทต่อไร่ ชนิดของ

การปลูก รายได้จากการปลูกพืชทดแทน วิธีการปลูกพืชที่นำมาปลูกทดแทน ดังนั้น คชก ควรพิจารณาเรื่องข้างต้นให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้นทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรได้รับความพึงพอใจสูงขึ้น โดย

1. คชก ควรทำความเข้าใจกับเกษตรกรที่ปลูกกระเทียมเรื่องที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชทดแทนการปลูกกระเทียม โดยให้ปลูกควบคู่ไปกับการปลูกกระเทียม หรือปลูกพืชทดแทนอย่างเดียว เพื่อลดพื้นที่การปลูกกระเทียมของเกษตรกร

2. ควรมีการศึกษาเรื่องการปลูกพืชทดแทนอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ข้าวโพด ยาสูบ ฟักทอง แตงโม กะหล่ำปลีเพื่อที่จะได้นำมาปลูกในพื้นที่ที่ปลูกกระเทียม หลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระเทียม เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ตลอดปี

3. เกษตรอำเภอมะเริงควรจะลดขั้นตอนในการรับเงินค่าชดเชยให้น้อยลง เพื่อสะดวกต่อเกษตรกรที่มารับเงินค่าชดเชย

4. คณะกรรมการช่วยเหลือนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร(คชก) ควรทำการพิจารณาค่าชดเชยที่ช่วยเหลือเกษตรกรใหม่่ว่าเพียงพอต่อการที่ให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชอย่างอื่นแทนการปลูกกระเทียม

5. คณะกรรมการช่วยเหลือนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร(คชก) ควรทำการวิจัยพืชที่จะนำมาปลูกทดแทนกระเทียมซึ่งพืชทดแทนได้แก่ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ข้าวโพด ยาสูบ ฟักทอง แตงโม กะหล่ำปลี ว่ามีความเหมาะสมต่อสภาพดิน ฟ้า อากาศ ของอำเภอมะเริงหรือไม่ ก่อนที่จะนำมาให้เกษตรกรปลูกและมีการฝึกอบรมวิธีการปลูกพืชทดแทนดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้

6. ควรศึกษาตลาดของพืชที่นำมาปลูกทดแทนกระเทียม ซึ่งพืชทดแทนได้แก่ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ข้าวโพด ยาสูบ ฟักทอง แตงโม กะหล่ำปลีให้แก่เกษตรกรที่ลงทะเบียนลดพื้นที่การปลูกกระเทียม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมและลงทะเบียนของลดพื้นที่การปลูกกระเทียมหลังจากได้รับค่าชดเชยกรณี ลดพื้นที่การปลูกกระเทียม ในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีการปลูกกระเทียม

2. ควรมีการศึกษาถึงเรื่องการปลูกพืชทดแทนอื่น ๆ ที่สามารถนำมาปลูกในพื้นที่ที่ปลูกกระเทียม เพื่อเพิ่มกำลังการผลิตในด้านพื้นที่ และผลตอบแทนที่จะได้รับ